

hem parlat, ja resulta evident que aquesta *-l-* és un afegit valencià del tipus tan divulgat d'*almetla*, *alborç*, *Albocàsser*, *almirall*, etc.⁷

Descartat això, molts devíem ser ja els qui compreníem que un mot així no podia ser altra cosa que pre-romà, i més convinguts n'estàvem encara els qui no dubtàrem mai gaire que el sufix *-enc* era un *-INKO-* pre-romà. De manera que, quan JHubschmid, sobre el marxapeu de l'article de Mistral (no sols semàntic, perquè el poeta ja relliga el mot amb el cèltic, ky. *awon*, b. bret. *awen* «eau»), publicava la seva etimologia a base d'un nom pre-romà de l'aigua (*Prae-Romanica*, en *RomHelv.* xxx, 1949, 53-55), diguérem «és clar que és això». La fonamentació semàntica d'ell és ja ben suficient i encertada: es tractaria essencialment d'un nom de l'«engolidor» o «sumidero», on l'aigua es perd; i seria el radical cèltic de *ABONA 'aigua' 'corrent, riu' que està a la base del mot britònic citat per Mistral. No ens torbem amb brins i distingues, perquè en l'essència és clar que és això, i comencem no regatejant l'aprovació: hi ha ací un excellent encert. I la massa de dades que he aplegat abans, confirma la tesi sòlidament.

Sobre si realment és cèltic o d'altra llengua veïna dins la gran família, sobre els detalls de la forma originària de l'arrel, i sobre el destriament d'aquesta enfront de certes bases parònimes, hi ha raó de dubtar més. Car hi ha un seguit d'arrels del nom de l'aigua, molt veïnes dins l'indoeuropeu: *AP-*, *AB-*, *AW-*, *AKW-*; ara bé, les formes romàniques, com diu Hubschmid, exigeixen inequívocament un **ABINKO-*, format d'un nom indoeuropeu o cèltic de l'aigua amb el sufix pre-romà *-INKO*. En això tampoc hem de dubtar; ni dubtarem a prescindir del tipus que ha donat el llatí *aqua*, gòt. *ahwa*, car aquest suposa *AKW-* i per tant no ens serviria; tampoc una *-P-* originària ens serviria car hauria donat *-b-* i no pas la *-v-* unànime de les formes romàniques.

En canvi el romànic no permet destriar si fou una *-B-* o bé *-Y-* (*-W-*), car aquesta variant o forma divergent també existeix per a l'aigua en vells parlars europeus: Krahe suposa un 'europeu antic' *awa 'aigua' per a *Avernus* i l'hispanic *Avobriga*;⁸ Pok., *IEW*, 78.29-34, s'estén força sobre *AUE-NT-* 'arruixar, humitejar' («benetzen»): letó *avuõts* 'la deu', *Aventicum*, *Aventia*, *Vence*, etc.⁹

L'obscuritat màxima està en la nacionalitat del mot; cal dubtar que el tipus en *AB-* sigui verament cèltic, o més aviat caldria qualificar-lo de gàlic no cèltic, o limitar-nos a identificar-lo amb les Gàl·lies i amb elements indoeuropeus antics, que podrien arribar a incloure fins i tot quelcom en la branca britònica, però negant-li caràcter proto-cèltic. Un grup de lingüistes alemanys, interessats especialment pel grup de NLL alemanys en *-aff*, indubtablement de base hidrònica (*Lennepe*, *Honef*, *Asch-affen-burg*), que abunda en la zona Hesse-Ruhr-P. Baixos (gent com Mitzka, Steinhäuser, Dittmaier), es decanta més aviat per un «element proto-illíric», oriental però escampat pels Urnenfelder: sorotàptic.¹⁰ I el conjunt dels fets que se so-

len aplegar, també a mi em tira cap aquesta impressió.

Repassem tanmateix. Pokorny, després de donar en l'*IEW*, pp. 1-3, un conjunt cèltic —format no sols pels noms britònics del corrent d'aigua, afegint-hi irl. ant. *ab* 'riu', i pel brit. *avank* 'castor', amb un irl. mj. *abac* id., i su.-fr. *avañ* 'pasturatge'—, més tard, en la *ZRPb.* LXVI (1950), 434, rectifica Hubschmid i a si mateix en el sentit d'eliminar-ne el nom del castor, i sembla que ell mateix és ara el qui més pensa en el caràcter sorotàptic de tot plegat.

Val a dir que aquestes dissidències i escrúpols de cap manera no poden fer témer que a l'últim es volatilitzi l'existència o seguretat d'un mot indoeuropeu de tipus *AB-/AP-* (o *AW-* almenys) per a l'aigua. Amb *-P-* les formes orientals són seguríssimes: *aps* f. 'aigua' pertany ja al sànscrit dels Vedes, *āś* a les Gathas de l'Avesta (ací *-PS > fs*),¹¹ hitita *ḫap-* i *ḫep-* 'riu, corrent'; *ape* i *apus* són 'riu' tots dos en els textos del prussià antic, i *abskande* es llegeix ben clar en el glossari prussià d'Elbing (602) com a nom del vern, l'arbre, per excel·lència, dels rierols; vegeu de més a més variants amb vocal diferent (alguna mena de *ə* alternant amb *A*) aplegades en la meua nota dels col·loquis salmantins, junt amb tota una sèrie de NLL: *AVVANCUM* nom de tribu a Celtibèria, gall. *abanqueiro* 'cascaida', *abancar* 'saltar un xaragall' (*Coloquios Salm.*, 143). Vegeu encara, sobre tot això, Ernout-Meillet i Walde a propòsit del ll. *amnis* < *AB-NT-* 'riu'. Com nota sobretot aquella obra, l'alternància *-P/-B* té molts paral·lels, i en tot cas és fàcil d'explicar (ja per via fonètica) a la fi, d'un radical de tipus atemàtic.

En conclusió, doncs, no hem de fer un cas excessiu de la disjuntiva entre la *-B-* (única que ens pot interessar en el cas d'*avenc*) i la *-P* més ben establerta en indoiraní, bàltic i pre-germànic: tot deu venir a ser el mateix en última instància. Però sí que més aviat ens hem de decantar pel sorotàptic que pel cèltic. I com sigui que els sufixos de tipus *-INKO-/ANKO-* estan molt més ben establerts en el complex sorotàptic que no en coses sòlidament provades com a cèltiques, i que l'àrea cat.-llgd.-prov. (incloent-hi Val.-Bal. però exclouent-ne llemosí, alvernès i gascó, i les terres de la Vall del Po i del domini ling. aragonès-cast.) és ben poc conforme amb la usual dels celtismes, crec que la substitució del cèltic pel sorotàptic s'ha d'acceptar com a cosa sòlida.

DERIV.: *Avencar* 'lloc ple d'avencs', V. articlet sobre *Andratx*. *Avencal* id. a Xert. *Avencó* a Aiguafreda (supra). *Avencar-se* 'enfonsar-se l'aigua en el terreny': a Benifairó de Valldigna («en el riu de la Vaca s'ha soltat l'àguia i s'ha *avencat*»); «a s'Avenc d'En Blanc s'*avencaven* les aigües», a Campos de Mallorca (1963). En canvi a Callosa d'En Sarrí diuen que «l'antiga font del Bancal del Gat avui s'ha '*svencat*'» (1963); ja en docs. mall. dels Ss. XVII-XVIII: «se manaren arrancar certs polls distants 40 palms de dita síquia, qui la trapanaven, i per les obertures se *avenca* dita aygua --- per moltes parts se *avenca* y divertex dita aygua», a. 1632, «fent-se *envencar* les aygües y vasu-